

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrtletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrtletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati (oglasil): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljanju po dogovoru znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 5.

V Ljubljani, dne 11. aprila 1914.

Leto II.

Predsednik drž. zbornice dr. Sylvester o zasedanju državnega zbora.

Državni zbor je že skoro dva meseca pokopan, državna zbornica in nje poslanci spe mirno spanje in počivajo, državni stroj pa kljub vsemu temu neprestano deluje s pomočjo § 14. Vsako delovanje v tako resnih časih, kakor jih doživljamo vsak dan, je obustavila brezvestna obstrukcija peščice čeških poslancev, obstrukcija, ki je bila iz trte izvita. Dolgo, dolgo časa se ni ničesar čulo o našem državnem zboru, edinole socialno-zavarovalni odsek državne zbornice je imel svoje seje in posvetovanja.

Dne 6. t. m. pa je predsednik državne zbornice, dr. Sylvester, na nekem sestanku v Salzburgu v daljšem govoru razjasnil sedanji brezupni položaj. Uvodom svojega govora je očrtal zadnje zasedanje državnega zbora, ki je bilo najkrajše, odkar obstoja državni zbor, ter je nato dejal:

Kar se tiče obstrukcije, se ta že sistematično izrablja. Imamo formalno obstrukcijo, ki deluje poglavito s formalnimi predlogi vseh vrst, imamo pa tudi materialno obstrukcijo, ki operira z dolgo trajajočimi govori, s predlogi in poimenskim glasovanjem, slednjič pa imamo še takozvano hrupno obstrukcijo, ki se poslužuje raznih orodij, ki provzročajo tak hrušč, da človek v zbornici še sam sebe ne sliši. Kar se tiče

formalne obstrukcije, je mogoče, da se v kratkem onemogoči in potlači. Mnogo težavnejše pa je premagati materialno obstrukcijo, zlasti takrat, kadar se je udeležuje več kakor dvajset ali celo nad petdeset poslancev, kar se je pripetilo pri zadnjem državnozbornem zasedanju. Hrupna obstrukcija se da le s tem ukrotiti, da ima predsednik dovolj sredstev in dovolj moči na razpolago, s katero lahko prepreči tako obstrukcijo. Do sedaj je prišlo do hrupne obstrukcije vsekdar, kadar druga obstrukcionistična sredstva niso zadostovala ali premalo učinkovala. V pričujočem primeru bi na vsak način po premaganju formalne obstrukcije prišla v odseku materialna obstrukcija, ki bi, če bi se tudi ta mogla udušiti, nastopila z vso silo pri drugem čitanju. 58 obstrukcionistov je imelo šest poslancev v odseku in ti bi mogli staviti tu neštevilno predlogov, ki bi dali na vsak način zopet šest manjšinskih predlogov, to se pravi sigurno dvanajst govornikov v skupnem zboru (plenumu). Vrhutega bi mogli za vsak predlog zahtevati tudi še poimensko glasovanje. Trajalo bi torej najmanj več tednov, preden bi se zmogla ta obstrukcija, če bi se sploh dala udušiti. Hrupna obstrukcija v zbornici bi pa ne izostala, če bi odrekla druga sredstva obstrukcionistov.

Da se premaga obstrukcija, je treba velike kompaktne večine in primerne polnomočja predsednikovega in odsekovih načelnikov. Dokler pa opravični red v tem oziru ni izpremenjen, toliko časa bo parlamen-

Podlistek.

Pomota.

Povest. — Slovaški spisala Ljudmila Podjavorinska.
Poslovenil Podravske.

(Dalje.)

VIII.

Kdor ne zna moliti, naj gre — pravijo — na morje.

Kdor dvomi o obstanku višje moči, naj gre v pomladnem času v sprebujočo se prirodo in ni mogoče, da ne bi začutil vladajoče moči Najvišjega.

Mlada deklina, ki je stekla pred svitom na sadnik ter dihtivo opazovala vzhajajoče solnce, je čutila vzvišenost tega trenutka z vso dušo, z bojaznijo in navdušenostjo v pogledu, s sklenjenimi rokami se je zagledala v sijajno prikazen. Z očmi je spremljala

spreminjajočo se barvo zarje, ki se je prelivala iz belkaste v ognjeno, v kateri se, kakor od misli božje, zasvetijo prvi žarki še nevidljivega solnca. Slično nemi grozi, slično pokorni tišini ob prihodu kraljevem zavlada vsemirje v prirodi, samo sveži vetrič zapihlja od gorovja, enak poslancem, — a ponoči pomlajena, osvežena, po rosi očiščena priroda pozdravlja svojo življenjadajno moč, najdostojnejši pojav stvarilne moči Najvišjega.

Pomirjena z detinsko tolažbo na bledem licu, se deklica zdrami iz svoje zamišljenosti in urno steče po sadniku proti studentu. Ondi zarije svoje boste nožice v jarček z vodo in ne zmeneč se za občutljiv hlad, si umije lice s hladno vodo, da je vsa rdeča. Doslej tiha, še v spanje ugreznena vas se začne oživljati; ponekje zacepetajo cepci, začuje se škripanje vrat, iz najbližje hiše Grajskih pride hlapec s čebrom in zavejši na potoku vode, odide z njo, da napoji volička.

tarno delovanje v Avstriji vedno zavisno od slučajnosti.

Taka neomejena oblast predsednikova je lahko odvisna od dvetretjinske ali tričetrtinske večine, vendar pa mora imeti predsednik zlasti pri hrupni obstrukciji pravico, izključiti člana s primernimi pravnimi posledicami. Na drug način se hrupne obstrukcije ne morejo zmagati.

Z obstrukcijo čeških strank je nastalo sedaj v Avstriji brezustavno stanje, ker se vendar z uporabo § 14. očitvidno samo zakriva to stanje. Četudi drugih strank ne zadene za to nobena krivda, morajo vendar vse pri tem trpeti. Dozdeva se mu, pravi, da je italijanski pregovor o mestu Torre del Greco zelo primeren za naše razmere. To italijansko mesto leži ob vznožju Vezuva in je skozi stoletja silno trpelo ob bljuvanjih Vezuva. Zato je rekel Italijan: „Za grehe Neapolja mora trpeti Torre del Greco“. Pri nas pa se mora glasiti: „Za grehe Češkega mora tudi trpeti vsa ostala država“.

Vendar pa ne smemo izgubiti upanja, temveč moramo poskusiti pretrgano nit zopet zvezati. Govornik pravi, da se bo v ta namen podal tudi v Budimpešto, da bo pri delegacijskih sejah govoril z merodajnimi činitelji, če bi ne bilo poskusiti, da se omogoči zopet gladko parlamentarno zborovanje. Za državo da ni brez nevarnosti, če vlada dolgo brez parlamenta, ker postajajo v državi sredobežna stremljenja, to je po narodnosti združitvi itak vedno močnejša. Kamorkoli pogledamo v Avstriji, povsod se stremi za narodnostno združitvijo in deluje za razpad države. Sredotežni elementi, ki delujejo za obstanek države in ki hočejo živeti z državo, se vedno bolj zapostavljajo. Že spričo tega vzroka, da je potrebno, da si tudi najvišji činitelji prizadevajo, ustanoviti čimpreje zopet ustavne razmere. Skoraj bi bilo potrebno, ustanoviti novo ustavno stranko, ki bi morala na podstavi izkušenj zadnjih let ustvariti nove ustavne oblike, ki bi nudile večje poročstvo za res dober obstanek parlamentarizma kakor pa sedanje.

Agro-Merkur pred sodiščem.

Šest dni je trajala obravnava proti bivšim funkcionarjem trgovske zadruga „Agro-Merkur“. V soboto popoldne je bila razglašena obsodba. Vsi obtoženci so bili spoznani krivim po § 486., da so povzro-

čili konkurz „Agro-Merkurja“. Dalje so vsi obtoženci razen Bayerja krivi, da niso pravočasno prijavili konkurza in da so kljub temu dalje kupčevali. Kohen, ki je bil obtožen tudi poneverbe zneska 1520 K in pa pregreška, da je hotel preprečiti eksekucijo, je bil teh dveh deliktov oproščen. Obsodbo utemeljuje sodišče s tem, da ni bil „Agro-Merkur“ že dolgo pred konkurzom v stanu, izpolnjevati svojih obveznosti, da je pa kljub temu jemal protipostavno in na nereelni način kredit pri „Zvezi slovenskih posojilnic“. Poloma „Agro-Merkurja“ niso povzročili nesrečni slučajji, temveč so ga zakrivali obtoženci. V tem oziru ju zlasti dokazana pozitivna krivda Kohena. Ostali obtoženci pa so zakrivali, da je prekoračil „Agro-Merkur“ prav močno mejo svojega delovanja in kredita in da je bilo poslovanje površno in malomarno. Dognano je, da niso imeli člani načelstva „Agro-Merkurja“ trgovske sposobnosti in da so poverili vodstvo kupcij osebam, ki so bile popolnoma nezmožne, da bi izpolnjevale redno svoje naloge. Osebnih odgovornosti za to, kar se je bilo zgodilo nista tajila dr. Žerjav in Rožman. Lenarčič odklanja vsako odgovornost; ali on je vedel za obseg trgovskega prometa „Agro-Merkurja“, za finančne akcije je tudi vedel in se jih celo udeleževal in tudi nereelno postopanje za pridobitev kredita mu je moralo biti znano. Bil je načelnik „Zveze“ in kot tak je moral vedeti, da je odtegnila „Kmetiska posojilnica“ „Zvezi“ zaradi „Agro-Merkurja“ kredit. Za polom „Agro-Merkurja“ je Lenarčič še tembolj odgovoren, ker je puščal, kot njegov načelnik, v nemar določbe združinskih statutov in ker ni dovolj točno izvrševal nadzorstva, je postalo poslovanje skrajno površno in vsled tega usodepolno. Čeprav so ga osebe, ki so se zanimale za poslovanje „Agro-Merkurja“ opozarjale ponovno na nedostatke v poslovanju, ni nastopil proti protizakonitem poslovanju. — Za odmero kazni, za katero določa § 486 strogo ječo od dveh do šest mesecev, je za obtožence obtežljivo to, da so pasiva zelo visoka, olajševalno pa to, da so vsi priznali krivdo in da so doslej nekaznovani. Pri odmeri kazni za drja. Žerjava, Rožmana in Bayerja se z ozirom na njihove družinske razmere uporabijo določbe § 266 in 260/ in se izpremeni stroga ječa v navadno ječo; ista olajšava se prizna tudi Lenarčiču po določbah § 266. Na podlagi tega so obsojeni: Dr. Žerjav na štirimesečno navadno ječo, poostreno s postom; Rožman na štiri-

Iz hiše, sadniku naproti, pride mlada žena in zagledavši deklico pri studencu, se poda naravnost proti njej. Ta ji oveseljena prihiti naproti.

„Zaležala si, Betka!“ kliče tovarišici veselo. Betka se nasmeje, na njenem licu, postaranem vsled zanesane polti, je bilo moči videti omedlelost; nabuhle oče so najavljale, da so jih močile solze. „Ti si se zopet jokala“, ji reče tovarišica ter jo nežno očita pogleda. Ali ti nisem rekla že stokrat, da ni vreden niti ene tvoje solze, ne pa, da bi se morala tako vjedati za njim...“

„Saj jaz ne, toda...“ in posegši si v nedrije, izvleče pomazan košček papirja. „Tole mi je včeraj nekdo položil na okno — kakor da bi moja muka še ne bila dovolj velika!...“

Tovarišica dihtivo seže po papirju in čita naslednje:

„Prisrčen in odkritosrčen pozdrav ti pošljam, moja Katrica, jaz Martin Zvar. Moja draga dušica, naznanjam ti, da se v kratkem vrnem k tebi v Pešto,

kajti blago sem dobro prodal. Naznanjam ti, da to, kar si želiš, se ne more zgoditi, kajti težavno je ločiti to, kar je Bog združil. Toda vsled tega, edina moja duša, sem se zatekel k tebi v žalosti, ko je ona pozabila na zakonsko prisego, na najino zvesto in odkritosrčno ljubezen. Zatekel sem se k tebi, ker si mi zvesta in odkritosrčna nad vse zakonske ženske. A to, da te imam rad, zvesto in odkritosrčno, šteje več, nego bi ti prisegel stokrat pred oltarjem...“

„Lopov!“ je zaklicala pohujšana, „a ti še vedno žaluješ za njim, za tem...“

„Jaz ga imam še zmerom rada!“ ji odvrne ptihoma ter si briše solze, ki so ji urno, neukrotljivo tekle po licu. Belo lice vitke deklice, ki jo je tolažila, se je pobarvalo z rožnatim nadihom, z osramotilnim spominom. Sedaj jo že razume. Ve, da je vočigled temu vse zaman: razum, preziranje in tolažba. Srca ne pripraviš k molčanju, ne naučiš modrosti niti sovrastva; kadar ljubi, je pripravljeno večno trpeti, večno žalovati, večno ljubiti.

mesечно navadno ječo, poostreno s postom in trdim ležiščem; Lenarčič na štirimesečno navadno ječo; Bayer na dvomesečno ječo, poostreno s postom; Kohen na petmesečno strogo ječo, a se mu vračuna preiskovalni zapor od 22. oktobra do 10. decembra 1910. Poleg tega morajo vsi obsojenci poravnati stroške obravnave. Dr. Mandič kot zagovornik doktorja Žerjava in Kohena prijavi nato ničnostno pritožbo, ravnotako zagovornik dr. Tekavčič za Lenarčiča, dr. Pirc za Bayerja in Rožman, ki ni imel zagovornika, sam zase.

O poletnem zasedanju državnega zbora.

Krščanskosocialni poslanci so 7. t. m. na Dunaju konferirali o aktualnih notranjepolitičnih vprašanjih. Strankarska korespondenca kršč.-soc. stranke pa poroča, da nameravajo voditelji strank ob zasedanju delegacij v Budimpešti razpravljati z vlado o pogojih za poletno zasedanje državnega zbora. Stranke naj bi se dogovorile za omejen deloven načrt. Izločile naj bi se vse zadeve, ki bi lahko zadele narodno občutljivost. Sicer pa na uspeh budimpeštanskih dogovorov tudi nemški nacionalci ne upajo.

Italijansko vseučiliško vprašanje.

Zadnje dni se je razširila po raznih listih vest, da namerava vlada s pomočjo § 14. ustanoviti laško pravno fakulteto na Dunaju. Kakor poročajo z Dunaja, se je podala te dni deputacija krščansko-socialnih državnih poslancev k ministrskemu predsedniku, da ga vpraša, koliko je resnice na tem, da namerava vlada naredbenim potom ustanoviti laško pravno fakulteto na Dunaju. Ministrski predsednik je izjavil, da vlada nikakor ne namerava ustanoviti laške pravne fakultete niti s § 14 niti naredbenim potom. Dotične vesti, za katere ne prevzame vlada nikakršne odgovornosti in je ne more prevzeti, nimajo nikake dejanske podlage.

Ruska vojna mornarica leta 1914.

Glasom uradnega poročila mornarične uprave v Peterburgu, je 1. januarja letos rusko vojno brodogradništvo naslednje ladje: 19 oklopnih redovnih ladij,

7 oklopnih križaric, 15 lahkih križaric, 116 visokomorskih torpednih čolnov, 49 torpednih čolnov, 1 ladja za polaganje min, 12 torpednih lovcev, 45 podmorskih čolnov, 13 visokomorskih topniških čolnov, 18 rečnih topniških čolnov, 39 transportnih ladij, 27 pomožnih ladij, 8 vojnih jaht, 7 šolskih ladij in 58 pristaniških ladij; skupaj tedaj 444 ladij. Od teh spada 66 ladij k redovnemu brodogradništvu, 211 k brodogradništvu za mine, 142 k transportnemu brodogradništvu in 8 jaht. Po tonski vsebini obsega celokupno brodogradništvo 1,010.619 ton in poseduje 3,391.017 konjskih moči. Od tega odpade na baltiško brodogradništvo 673.851 ton, na črnomorsko 262.921 ton, na sibirsko in amursko 70.213 ton in na kaspiško brodogradništvo 36.434 ton.

Iz seje deželnega odbora kranjskega

dne 6. aprila t. l.

Deželni glavar poroča, da utegne vlada do 20. t. m. podati svojo izjavo o *šolskem zakonu*, sklenjenem od kranjskega deželnega zbora v zadnjem zasedanju. Potem se bo določil rok za sklicanje deželnega zbora. — Mag. pharm. *Ciril Gartus* se imenuje lekarinarjem v deželni bolnici. — Kulturni inženir *Anton Bernik* se imenuje deželnim stavbnim praktikantom. — Deželnemu zboru se predloži *korektura slovenskega teksta o zakonu za davščino o prirastku na vrednosti nepremičnin*. — V *Vrhpolju* pri Vipavi priredi deželni odbor koncert t. m. gospodinjski tečaj. — Določijo se *nagrade deželnim darcijem* za pobiranje občinske naklade na žganje. — Provizornim gledališkim mojim v deželnem gledališču se nastavi *Ivan Waldstein*. — Ker je deželni odbornik dr. Triller očital občinskemu referentu dr. Peganu, da obstruira, ker namenoma ne reši proračuna mestne občine ljubljanske, se konstatira, da na opetovano zahtevo deželnega odbora od mestne občine ni dobili potrebnih pojasnil in se prečita izjava revizijske komisije, da se ji zdijo v proračunu in računskih sklepih različne številke fiktivne, vsled česar ne more podati še podlage za ustanovitev mestnega proračuna in rešitev vloženih pritožb. Dr. Triller izjavi, da je mestno knjigovodstvo finančnemu odseku občinskega sveta podalo drugačne

„A jaz tega vendar ne bi trpela,“ se huduje, vsa tresoč se od jeze. „Napravila bi potrebne korake, da bi se moral vrniti — ko je postal enkrat tvoj mož.“

„On? Nikdar! Ti ga še ne poznaš... Niti jaz sama tega ne bi hotela po tem, kar se je zgodilo. Pogledaj, kako ji piše, kako jo ljubi...“

„Kako tudi ne bi?“ se nasmeji porogljivo, „saj sta si enaka, ona in tvoj sloveč mož. Kakor bi se bila že davno poznala, da je komaj iskal povoda, da se ji je pridružil.“

„Toda on ni imel povoda!...“

Tovarišica jo nezaupno pogleda in ko se sreča z njenim čistim, jasnim pogledom, se njene zale oči zalesketajo od začudenja.

„Ali res?! Moj Bog, Betka, kako si srečna!“

Mlada žena se je nasmejala skozi solze, presrečna radi tega občudovanja. Navzlic pravi naklonjenosti, ki je v nesreči zvezala ti dve ženski, nista nikdar govorili o tem, kar jima je ležalo na duši. Razumeli sta se, toda bojazljivost in neka nežnost sta jima branili, dotikati se kočljivega predmeta.

„Kako si lahko srečna, moj Bog!“ je ponavljala in lice ji je zažarelo vsled navdušenja in radosti nad

ono, katero je ljubila kot svojo sestro. „Kaj je s teboj?... Toda jaz... Naj bi me tudi grajal in preziral ves svet, naj tudi dobrega slovesa več ne bi imela, da bi mi bila le vest čista... Toda to — te muke! Da nikdar ne boš več to, kar si bila, nikdar ne popraviš, ne odkupiš...“

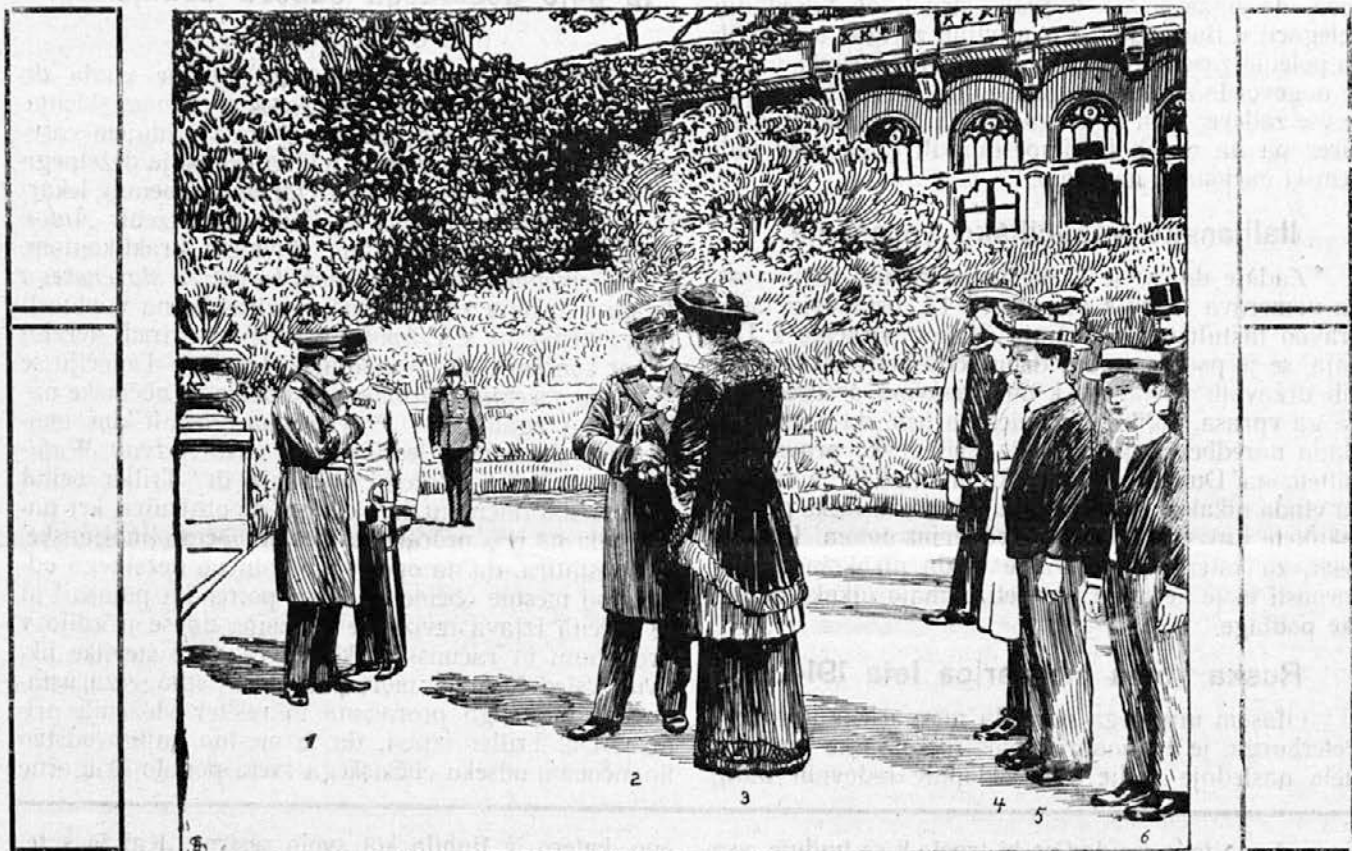
„Saj Bog odpusti!“ zakliče mlada žena in prijemši jo za roko, ji jo krepko stisne. „Bog odpusti onemu, ki se k njemu zateka tako, kakor to delaš ti, Marka! Saj že sveto pismo pravi, da je večje veselje v nebesih nad enim grešnikom...“

Vsa ganjena je umolknila in obe sta jeli točiti tihe, malone srečne solze. Tako kesajoča se grešnica in nedolžna trpiteljica, pokoreča se za lahkomišelnost mladosti; obe sta čutili vzvišenost tega trenutka, potrebo vzajemne podpore. Obe sta bili v tem trenutku zali; ona, ki je žalovala nad izgubo zablodelega soproga kakor tudi ta polomljen bel cvet s praškom nedolžnosti, ki je le po težki poskušnji, po telesni in duševni muki se nastanil na njenem pobeljenem licu in duši, očiščeni v plamenu trpljenja.

(Dalje prihodnjič.)

številke kakor pa revizijska komisija deželnega odbora. — *Perutninarskemu odseku* c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko se dovoli 525 K 25 h podpore. — Odobri se načrt za poučne kmetijske tečaje in predavanja, ki jih bo priredilo učiteljstvo deželne kmetijske šole na Grmu v letu 1914. — Pritrdi se predlogu vlade glede *izpremembe statuta kmetijsko-kemične preizkuševališča*. — Ker so se pojavile težkoče pri odkupu sveta za cesto *Horjul—Ligojna*, se ta zgradba začasno odloži, sklene pa zgradba ceste *Žažar—Vel. Ligojna*. Izvršita se tudi že oddani cestni zgradbi *Polhov gradec—Mala voda* in *Zalog—Črni vrh*. — Odobri se načrt za cesto *Čatež—Vel. Loka*. — Vzame se na znanje dopis deželne vlade, da je finančno ministrstvo radi neugodnega uspeha pri zakupu de-

ljiščem pri Črnomlju se kupi za 400 K. — Deželnemu zboru se predloži načrt za zgradbo kapele in poslopja za strežnice in stavi predlog za ureditev razmer pri moškem strežniškem osebju na deželni blaznici na Studencu. — Za *razstavo vajeniških del v Kočevju* se dovoli 100 K podpore. — Sklene se regulacija meje med občinami Ljubljana—Moste in Dobrunje, in sicer se priklopi Zelena jama občini Ljubljana in del pri Gruberjevem kanalu občini Moste. — Deželnemu zboru se predloži *novela k občinskemu volilnemu redu za deželo in mesto Ljubljana*, v kateri se kazenska določila izenačijo s kazenskim določilom v volilnem redu za državni in deželni zbor. — V proračun mesne občine Idrija se vstavi znesek 2000 K za občinsko cesto v Dole.

Sestanek nemškega cesarja z nadvojvodom Franom Ferdinandom na gradu Miramar. 1 Nadvojvoda Fran Ferdinand. 2 Cesar Viljem. 3 Vojvodinja Hohenberska. 4—6 Otroci nadvojvode.

želne užitnine vsled slabe letine deželnemu odboru *odpisalo* 80.000 K. — Živinorejski zadrugi v *Vipavi* se dovoli 300 K podpore, ki se izplača, ko bodo vsi člani vplačali svoje deleže. — Uporaba deželnih in občinskih cest za napeljavo telefona upravi verskega zaklada na Bledu *se ne dovoli*. — Zgradba rezervoarja v Hrasju pri Št. Petru se odda ponudniku Ronko ml. v Cerknici. — Odobri se načrt za zgradbo napajališča na Tančigori in dovoli deželni prispevek. — Nadzorništvu deželnih naklad se naroči, da od vseh strank brez razlike pobere zvišano deželno doklado na užitnino od 1. marca t. l. dalje. — Dela za vodovod v Starem trgu pri Poljanah se še enkrat razpišejo. — Strojni zadrugi v Dravljah se dovoli 1000 K podpore in priporoči, da naj izpolni zahteve poljedelškega ministrstva, da bo deležna državne podpore. — Naprava *železne strehe* na poslopju strojnice deželne elektrarne na Završnici se odda tvrdki Zabkar & Kastelic v Ljubljani. — Svetišče boga „Mitra“ z zem-

Cesar Viljem pri nadvojvodu Franu Ferdinandu.

Na svojem potovanju na otok Krk je nemški cesar Viljem obiskal našega prestolonaslednika na čarobno lepem gradu Miramar. Ker sta cesar Viljem in nadvojvoda osebna prijatelja, sta bila sprejem in obisk prav presrečna in brez političnega značaja.

Slovo Napoleona v Fontainebleauju.

Dne 20. aprila bo minulo 100 let odkar se je Napoleon I. poslovil od svoje garde v Fontainebleauju, ko ga je dne 2. aprila odstavil senat. Na otok Elbo, kamor se je podal, ga je smelo spremiti samo 400 mož njegove garde.

Napoleon se poslovil v mestu Fontainebleau.

Tedenske novice.

(Kranjski deželni zbor.) Kranjski deželni odbor je dobil obvestilo, da se na njegovo prošnjo skliče deželni zbor kranjski po Veliki noči h kratkem zasedanju.

(Odlikovanje.) Cesar je podelil veroučitelju na I. državni gimnaziji, častnemu kanoniku dr. Ivanu Svetini, povodom njegove upokojitve viteški križec Franc Jožefovega reda. — Ravnotako je podelil cesar župniku Janezu Oblaku na Bledu viteški križec Franc Jožefovega reda.

(Imenovanje.) Deželnovladni koncipist Ludovik Klopčič pri okrajnem glavarstvu v Postojni je dodeljen k ravnateljstvu državnih železnic na Dunaju, namesto njega pa je dodeljen k okrajnemu glavarstvu v Postojni deželnovladni konceptni praktikant Miroslav Senekovič.

(Iz sodne službe.) Pravna praktikanta pri deželnem sodišču v Ljubljani dr. Emil Jenko in dr. Robert Pučko sta imenovana za avskultanta.

(Belokranjska železnica) se izroči promet 15. maja. Prvi poskusni vlak je peljal 24. marca do Semiča.

(Zboljšanje železniških zvez Dunaja s Trstom.) Novi vozni red državne železnice znatno zboljšuje zvezo Dunaja s Trstom. Brzovlak, ki odhaja z Dunaja zvečer ob 8. uri 40 minut, bo imel v Solnogradu zvezo z brzovlakom, ki prihaja v Trst ob 11. uri 25 minut dopolne; brzovlak, ki odhaja iz Trsta ob 5. uri 35 minut popoldne, pa bo imel v Solnogradu zvezo z brzovlakom, ki prihaja na Dunaj ob 8. uri 15 minut zjutraj.

(Zločin ali samomor.) Iz Save so potegnili na Jesenicah na Dolenjskem žensko truplo. Pri raztelesenju se je pokazalo, da je bila ženska popolnoma zdrava, v sedmem mesecu nosečnosti. Glavo je imela drobno in zelo majhne možgane. Obleke ni imela

druge razen kratke srajce; čevlje iz dobrega usnja. Na prstu je imela poročni prstan. Stara bi morala biti okrog 25 let. Kjer bi jo pregrešali, naj se oglase pri župnijstvu Velika dolina, p. Jesenice na Dolenjskem.

(Umrli) je v Mengšu dne 4. t. m. Ludovik Holzer, tovarnar slamniov, v 42. letu starosti.

(Utonil) je v potoku ob Drenovem griču, občina Vrhnika, 69 let stari Jožef Hren iz Verda. Izginil je že v ponedeljek, a našli so ga utopljenega v četrtek dne 2. aprila. Pokojnik je bil strasten žganjivec.

(Nasilen berač.) Martin Gorjanc, 25letni dninar, je v Preski od hiše do hiše beračil. Ker je bil nekoliko pijan in nadležen, so ga iz več hiš brez daru odpravili, kar ga je tako raztogotilo, da je vpričo otrok jel preklinjati in nesramno govoriti. Pri farovškem vrtu je razbil vrata, ker mu ni pustil cerkvenik iti beračit v farovž. Zaradi teh nasilnosti so bili ljudje primorani poklicati orožnike, ki so ga odpeljali v varno zavetišče.

(Nezgodno zavarovanje rudarjev s § 14. uveljavljeno.) Dunajska uradna „Wiener Zeitung“ je objavila v sredo cesarski odlok, ki odreja, da se rudarji za slučaj nezgode morajo zavarovati. Ustreženo je tako dolgoletni želji rudarjev. Vladna predloga o socialnem zavarovanju sicer predlaga nezgodno zavarovanje rudarjev, a ker se ne ve, kdaj se ta predloga vzakoni, je vlada lani predložila zakonski načrt o rudarskem nezgodnem zavarovanju, ki ga je zbornica z nekaterimi izpremembami sklenila. Ker se je pa zbornica odgodila, gosposka zbornica načrta ni mogla rešiti in je vlada zato rudarski nezgodni zavarovalni načrt proglasila s § 14. kot postavo.

(Ljubezniv sin.) 29. marca je tolkel Franc Merše, dninar v Zgornjih Gameljnih, svojega očeta Jakoba Meršeta s polenom po glavi in životu in ga znatno poškodoval. Vzrok je baje ta, da je žena Jakoba Meršeta, Marija, brez moževe vednosti prodala

neko kravo in izkupilo delila s sinom in da sin svemu očetu na zahtevo ta denar ni hotel izročiti. — Ljubeznivi sin se zagovarja s tem, da mu je oče pri tem grozil z nožem in da se je moral braniti.

(Požari.) 1. t. m. ob 7. uri zvečer je začelo goreti v kozolcu posestnika Leopolda Boleta v Lazah pri Planini. Ogenj se je kmalu razširil tudi na hišo in hlev. Kozolec, v katerem je bilo mnogo piče, orodja, en sod petroleja, kolo in osem kubičnih metrov lesa, hiša in hlev so zgoreli. Ogenj se je prijel tudi sosednjih hiš, vendar pa so ga pravočasno še pogasili. Škoda znaša 6000 K. — Pred nekaj dnevi je začelo goreti v podstrešju hiše posestnika Franca Ostanka v Žagorici, občina Velika Loka. Ogenj se je v teku treh ur tako razširil, da je uničil tri hiše in 17 gospodarskih poslopij, vse poljske pridelke in orodje. Zgoreli so tudi trije prašiči. Škoda zadene štiri posestnike in znaša 32.813 K; vsi skupaj so bili pa zavarovani le za 7600 K. Kako je nastal ogenj, še ni znano. — Dne 4. t. m. ponoči ob eni uri je nastal požar v Londolu, župnija Hrenovice, ki je upepelil sedmim posestnikom njih domovanja. Do 12. ure so še ondi čuli, ker so še nekateri mladeniči odpravljali v Trst na nabor. Zanetila je najbrže zlobna roka. Da ni pihal ravno nasproten veter, bi bila pogorela gotovo vsa vas, tako pa le poslopja nad cesto v kotu nad znano Babistovo gostilno. Škoda je velika — pred največjim delom pomladanskim.

(Nesreče.) Leta 1885. v Gobniku v litijskem okraju rojeni delavec Anton Štangar je prišel dne 25. p. m. zjutraj v Polšnik in se je vračal potem nekoliko vinjen domov. Na poti je padel kakih enajst metrov globoko in si je razbil glavo. Drugi dan nato je na prizadetih poškodbah umrl. — Odtrgalo je 23letnemu delavcu pri parni žagi v Radohi Jakobu Škrbini kazale in sredinec leve roke. — Dne 1. t. m. dopoldne sta se splašila konja trgovca Otona Homana iz Radovljice in sta v bližini ljudske šole povozila cestarja Valanta in njegovega pomočnika Zbontarja. Težko ranjenega Valanta so prepeljali v bližnjo gostilno, kjer mu je podelil dr. Voves prvo pomoč. Dvomi se, če bo Valant ozdravel. Zbontarjeve poškodbe niso tako hude. — Isti dan okrog enajste ure ponoči je prišel kleparski mojster Mihael Mencinger domov. Na stopnicah mu je izpodrsnilo. Mencinger je padel vznak in se je tako težko poškodoval na glavi, da je obležal nezavesten. Drugi dan nato je umrl, ne da bi se prej zavedel. — 17letnemu Janezu Zevniku iz Gaberij je po njegovi lastni neprevidnosti odrezala cirkularna žaga pri parni žagi v Radohi sredinec in kazalec desne roke. Poleg tega je Zevnik zadobil tudi na dlani znatno poškodbo. — Petletni črevljarjev sin Franc Štular iz Ljubna je padel te dni doma tako nesrečno na tla, da si je zlomil levo nogo. — 44letnega hlapca Janeza Goršeta je te dni udaril pri pokladanju krme konj s kopitom v obraz in ga težko poškodoval. — 54letnega posestnika iz Jamnika pri Selcah je udaril konj s kopitom. Gašpar je zadobil težko telesno poškodbo.

(Pazite na otroke!) V Marinči vasi, občina Zagradec, je pustila Neža Oberstarjeva svojo dveletno nečakinjo nekaj časa samo v sobi. Dekletce je sedelo na klopi pred odprtimi vratnicami peči. Ko se je vrnila Oberstarjeva v sobo, je bilo deklece že ožgano in nezavestno. Otrok je še isti dan umrl za opekljami.

(V konkurz) je prišla ljubljanska tvrdka Pakiž-Rohrman, ki se je bavila z nakupovanjem raznih živil, gob, sadja in lesenega blaga.

(Skesan tat.) Posestniku Alojziju Bernotu iz Brezovice pri Zlatem polju je bilo pred kratkim 80 K v bankovcih ukradenih. Čez nekaj dni pa so našli na oknu okradenega šestdeset kron v papir zavutih. Tatu je pekla vest, kesal se je izvršene tatvine in je ponoči dal denar na okno.

(Dva mlada vlomilca.) Pretekli teden je bilo vlomljeno v neko zaklenjeno mesnico v Beli peči na Gorenjskem. Vlomljeno je bilo s sekuro in izginilo je sto kron denarja. Kot storilca je orožništvo aretiralo nekega 13letnega šolskega učenca in 14letnega tovarniškega delavca Rajmunda Mohoritscha iz Smohorja na Koroškem. Del ukradenega denarja so k sreči še dobili pri mladih vlomilcih. Oba tatinska tovariša sta hotela nekaj dni pred tem vlomiti v poznih večernih urah v tamošnji konsum, toda prepodili so ju še o pravem času. Mohoritscha so izročili okrajnemu sodišču v Kranjski gori.

(Vlom in tatvina.) Te dni so vlomili v odsotnosti domačih ljudi doslej neznani storilci v zaklenjeno stanovanje posestnika Mihe Dolenca iz Vrat in so odnesli iz škrinje, kamor so vlomili s sekuro, več perila, par hlač temnosive in rjave barve, zlat poročni prstan z urezanimi črkama „Z. D.“ ter črn žamestast klobuk. Orožništvo tatove pridno zasleduje.

(Skoro 20 tisoč strupenih kač) so pobili na Kranjskem leta 1912 in 1913 in sicer leta 1912 nekaj nad 15 tisoč, leta 1913 pa nad 4800. Največ je modrasov. Med sto strupenimi kačami na Kranjskem je 97 modrasov in le 3 gadje. Med modrasom in gadom vlada hudo sovraštvo in prvi je zadnje že skoro popolnoma ugonobil. Največ strupenih kač je na Dolenjskem.

(Kdaj je sejati travna semena.) Najboljši mesec za to je april. Če zgodaj posejemo, leži zrno po tleh in tiči ga nam preveč pokončajo. Ako pa sejemo pozno, preveč posuši gorki majnik tla in setev le pozno vzklije in jo moramo skoro vsak dan pomočiti. April nam prinese za to najprimernejše vreme.

(Duh po žveplu.) Kakor znano, žvepljajo vinogradniki trto s finim žvepljenim prahom, da preprečijo gozdno plesnobo. Žvepleni prah se prime tudi grozdja in mošt dobi duh po žveplu. Ta duh pa se že navadno odpravi s prvim presnemom (pretokom) meseca decembra. Če pa ima že starejše vino duh po žveplu, ga odpraviš na ta način, da ga pretočiš skozi snažno torilce (kakoršne imajo vrtnarji pri kanglah), ki ga privežeš na pipo, vsled česar pride vino močno z zrakom v dotiko. Boljše pa ga je pretočiti skozi bakreni lij, ki se ga na vsakih par škafov pretočenega vina obriše s snažno krpo. Vino izgubi duh po žveplu in manj oslabi.

Razne stvari po svetu.

(Smrtna obsodba v Trstu.) Izmed morilcev 65letne Neže Mayer, ki je bila zadavljena v novembru preteklega leta, je bil v 3. t. m. vsled krivdoreka porotnikov Bregant obsojen na smrt na vešala, njegov pomagač je dobil 7 let težke ječe in Visintin je pa dobil samo deset dni zaporu, katero kazen je v preiskovalnem zaporu že prestal. Državni pravdnik je v soglasju sodnega dvora predlagal komaj 23letnega na smrt obsojenega Breganta v pomilostitev.

(Grozno dejanje Kranjca.) Z Dunaja poročajo: Delavec Macura, doma s Kranjskega, je povprašal za delo pri logarju Schellenastu v Grabenwegu pri Pottensteinu. Ker ni dobil dela, je potegnil

nož in zabodel na cesti hlapca Schmidta, ki je bil takoj mrtev. Nato je hitel Macura v logarjevo hišo, snel puško s stene in hotel streljati na lesne delavce, ki so prihajali po cesti. Schellenast je nato ustrelil na Macuro. Težko ranjenega Macuro so prepeljali v bolnišnico dunajskega deželnega sodišča.

(Ponesrečil pri gozdnem požarju.) Pred kratkim je 84letni kajzar Anton Perme iz Vinega pri Št. Jurju s svojo ženo Heleno na Vinjem vrhu čistil gozd. Napravil je ogenj, ki se pa je po nesreči prijel tudi bližnjih grmov. Pri gašenju je Perme padel ter zgorel. Zgorelo je 800 kvadratnih metrov gozda. Ogenj so pa pogasili prebivalci Vinega.

(Koliko glav goveje živine se nahaja na zemlji?) V Severni Ameriki se je nahaja največ, in sicer 66·86 milijonov, v Vzhodni Indiji 52, na Ruskem 42·2, v Argentini 21·7, v Nemčiji 19·3, na Francoskem 14·3, v Veliki Britaniji 11·7, v Avstriji 9·5, na Ogrskem 6·7, v Avstraliji 8·34, v Italiji 5, na Romunskem 2·59, na Švedskem 2·55, na Španskem 2·2, v Kaplandiji 1·9, na Nizozemskem 1·7, v Bolgariji 1·8, na Danskem, v Novozelandski in v Belgiji 1·8, v Švici 1·4 in v Srbiji 0·956.660 milijonov.

(50 let čakal na nevesto.) 88letni premožni bankir Wilfred H. Nettleton v New Havenu v Ameriki je te dni poročil 68letno vdovo, na katero je čakal celih 50 let. Poznal je svojo ženo že kot majhno deklico in bi jo bil rad poročil; toda ona je dala prednost nekemu mlajšemu moškemu, s katerim se je z 18 leti poročila. Nettleton pa ni obupal, marveč pridno nabiral premoženje ter zvesto čakal trenutka, ko bo morda le še postala njegova. Čakal je celih 50 let in dočkal svoj dan, kajti pred 18 meseci ji je umrl mož. Ko je minil čas žalovanja, je Nettleton prišel po svojo nevesto, toda domači so ga zapodili. On je pa prišel ponoči ponjo in jo odpeljal; naslednji dan sta se poročila.

(Uvoz ruskih gosij v Nemčijo.) Skoro neverjetno je, kolike množine gosij uvaža Rusija v Nemčijo. Zgodilo se je že, da je šlo 30—40 vagonov naenkrat čez mejo v Nemčijo in sicer samih gosij. V vsakem posebej zato opredeljenem vagonu je do 1000 gosij. Tako pelje en tak vlak 30—40.000 gosij. Izvoz gosij znaša letno več milijonov. Največ gosij redi poltavski, černigovski, harkovski, tulski in besarabski gubernij. Agenti pokupijo gosi po selih in posestvih in ko jih nakupijo več tisoč, jih ženejo na železnico. Glavni trg za gosi je mesto Bakmač, kjer jih zopet nahranijo in napoje in denejo v druge vagone. Od tod jih vozijo naravnost h granici. Iz Bakmača so jih izvozili najmanj 600 vagonov. Računa se, da ima najmanj vsak vlak 30—40 vozov, v vsakemu po 1000 gosij, izvozi se toraj do 6 milijonov. Kupujejo jih po 2 in 2½ K. Voznina do nemške meje znaša z vsemi stroški vred do jedne krone. V Berolinu, glavnem mestu Nemčije, pa stane gos 5 do 6 K, ponekod celo do 8 K. Pozimi uvažajo tudi zaklane gosi in v jeden vagon jih denejo do 10.000 kg. Gosjereja je na Ruskem zelo razvita in vsak, tudi najslabši seljak proda na leto več sto gosij. Poleg gosij rede tudi purane in kokoši.

(Najvišje gore na svetu.) Najvišja gora je v Aziji Mount Everest, ki meri 8882 m. V Severni Ameriki meri najvišja gora Mount Mac Kinley 6239 m, v Srednji Ameriki Pic brizaba 5582 m, v Južni Ameriki pa Aconcagna 7039 m. V Afriki je najvišja gora Kilimandžaro, ki meri 6010 m, v Evropi

Elbrus s 5629 m, v Avstraliji pa je najvišja gora Mount Townsend, ki meri 2241 m, torej skoraj ravno toliko kot naš Stol.

(Kanarček kot priča.) V Schönebergu je imel neki krčmar zelo domačega kanarčka, ki je znal peti več pesmic, katerih ga je krčmar s pomočjo posebne piščalke naučil. Nekega dne pa je ljubeznivega ptička nenadoma zmanjkalo in krčmar je takoj sumil, da mu ga je izmaknil neki mehanik. Naznanil je stvar policiji, ki je v stanovanju mehanika res našla kanarčka. Toda mehanik je trdil, da je to njegov kanarček, ki ga ima že delj časa. Krčmar je nato predlagal za pričo kanarčka, češ, ako je moj, mi bo takoj zletel na roko. Odprli so kletko, krčmar je prijazno poklical ptička in mu pomolil prst. In res: kanarček je takoj ves vesel začel čebljati in zletel krčmarju na roko. Mehanik je nato priznal, da je res ukradel krčmarju kanarčka.

Kmetijstvo in gospodarstvo.

Nekoliko o pomladanskem gnojenju.

Delo nas čaka na vseh koncih in krajih; treba je gnojiti, orati, kopati in sejati. Komaj je minila zima in že moramo zopet skrbeti in misliti na prihodnjo. Tako se vrta vse naše življenje, vse naše delo vedno okrog jedne in iste točke — za želodec. Kmet preživlja vse, sebe in meščana, torej mora toliko pridelati, da imamo vsi zadosti. Prebivalstvo pa narašča tako naglo, da od vseh strani doni klic: „Več kruha!“ Kmetijski pridelki se sicer danes mnogo draže plačujejo kakor pred več leti, toda tudi njih izdatki so silno narasli; na vse pretege se pritiska na kmeta in dobljeni denar se komaj segreje v njegovem žepu.

Če hoče kmet danes izhajati, mora gledati na to, da dobi kolikor največ mogoče iz svojega zemljišča. Zemlja je izmučena kakor star konj in ne more roditi toliko, da bi zadostovalo za vse naše potrebe. Kaj ne, da je v prvi vrsti treba obilo dobrega gnoja, to ve vsakdo. Imamo sicer domači gnoj, toda premalo. Vsak gospodar je primoran pustiti vsako leto veliko svojega posestva nepognojena. Koliko ima na tem izgube, ker bi dotična zemlja lahko veliko več in lepih pridelkov rodila.

Kdor je nekoliko razumejši, si ve pomagati. Kupil bo umetna gnojila, ker ve, da se mu stroški za umetna gnojila obilo povrnejo. Ako gnojimo z domačim gnojem, dobe rastline vse snovi, ki jih potrebujejo. V prvi vrsti pri porabi umetnih gnojil pa moramo vedeti, katera umetna gnojila se mora uporabljati, da dobe rastline isto hrano, kakor če pognojimo z domačim gnojem. Glavni pogoj za uspešno gnojenje z umetnimi gnojili je torej, da gnojimo s kalijem, dušičnatim in fosfatnim gnojilom.

Sedaj za spomladansko gnojenje bomo vzeli hitro raztopna gnojila. Kot takšna gnojila se priporočajo: Kalijeva sol, superfosfat in čilski soliter. Velikokrat se je pri raznih prilikah naše gospodarje opozarjalo, da je napačno, gnojiti samo z enim gnojilom, tudi dvoje gnojil ni pravilno; ampak mora biti troje gnojil kakor smo preje omenili.

Ker so povsod druge razmere in je tudi zemlja na vsakem zemljišču drugačna, ni mogoče natanko povedati, koliko se naj vzame od vsakega gnojila. Najboljše je, če vsakdo prej poskusi na majhnem kosu, predno gnoji celo zemljišče. Na podlagi raznih poskusov se priporoča gnojiti na 1 hektaru pomladan-

skim setvam s približno 200 kg kalijeve soli, 500 kg kakšnega fosfatnega gnojila in 200 kg čilskega solitra.

Za okopavine je treba kalijevo sol in superfosfat skupaj pomešati in 14 dni pred setvijo podorati. Čilski soliter pa raztrosimo približno 2 dni pred prvim okopavanjem in sicer prvo polovico, drugo polovico čilskega solitra pa 2 dni pred osipavanjem. Pomniti je pa treba, da se mora čilski soliter prav drobno raztolčen raztrositi vsikdar ob suhem vremenu; to se pravi, ko so rastline suhe. Ako bi se trosil čilski soliter na mokre bilke, bi na istih obvisel in jih ožgal. Čilski soliter je najboljše dušičnato gnojilo, ker ga rastline takoj povzijejo.

Zlata pravila za prašičerejo.

1. Za oskrbovanje prašičev si pridobi zanesljivo, vestno, marljivo in razumno osebo.
2. Skrbi za suh, zračen, svetel hlev, ki naj bode po zimi gorak, po leti hladan.
3. Poskrbi za večje tekališče, ki naj ima več oddelkov.
4. Izberi si dobro, zdravo, krepko pleme, pri tem se oziraj na vse okoliščine.
5. Za pleme rabi zmiraj zdrave živali najlepših oblik, a nikdar prezgodaj.
6. Svinjo pripusti vedno k najlepšemu mrjascu, čeravno moraš plačati večjo skočnino.
7. Svinje, ki je hudobna in nerodna za vzgojo mladičev, ne pripuščaj več.
8. Svinje ne pripuščaj pred osmim tednom po skotitvi in ne, predno je stara 10 do 12 mesecev.
9. Dobro svinjo ohrani vsaj do 6. skotenja za pleme.
10. Pazi, da ni mrjasec, h kateremu pripustiš svinjo, v krvnem sorodstvu z njo.
11. Mrjasca spuščaj po enkrat, le v redkih slučajih po dvakrat na dan.
12. Krmi mrjasca z redilno krmo, da bode ostal žilav, mu dajaj tudi ovsu.
13. Spuščaj mrjasca vsak dan na prosto.
14. Spuščaj prašiče, razun onih, ki se pitajo, vsak dan v tekališče vsaj za dve uri.
15. Skrbi za suho nastiljo.
16. Skrbi za red in snago v hlevu in izven hleva.
17. Krmi vedno točno ob določenem času.
18. Krmi plemenske prašiče primerno, nikdar jih ne pitaj.
19. Kri samo z zdravo krmo, pokvarjena krma škoduje.
20. Krmi kar je mogoče naravno, v poletju mnogo zelene krme.
21. Krmi močna krmila suha, gomolje kuhane ali parjene.
22. Skrbi za zdravo pitno vodo, tudi v tekališčih, da se prašiči lahko kopljejo.
23. Skrbi, da dobe plemenski prašiči vsak dan rudninskih snovi (zemlje).
24. Pred skotenjem pripravi svinji poseben koč in nastiljaj s kratko slamo.
25. Pazi pri skotanju na svinjo in pujske naj oskrbi ista oseba, ki jim vedno streže.
26. Poščipaj pujskom ostre zobe v par dneh po skotanju.
27. Spuščaj doječo svinjo s pujski na prosto vsak dan ob lepem vremenu.
28. V tretjem tednu začni navajaj pujske na krmiljenje.

29. Mlade pujske krmi po malo, zato večkrat.
30. Najboljša krma za mlade pujske je ječmen, cel ali zdrobljen.
31. Pazi, kadar daješ pujskom prvokrat kravje mleko, da ne dobe driske.
32. Krmi ječmen posebej in mleko zase gorko 38 stopinj C.
33. Pred osmimi tedni pujskov ne odstavljaj.
34. Slabotni pujski naj sesajo dalj časa.
35. Krmi velike, močnejše pujske skupaj, slabejše skupaj.
36. Kadar svinja pujskov ne doji več, krmi jo zmernejši.
37. Prašiče pitaj s pravilno sestavljeno redilno krmo.
38. Skrbi za mir in red pri prašičih, ki se pitajo.
39. Pitanim prašičem ne dajaj preveč vode in soli, to škoduje.
40. Vodena krma da vodeno meso, oljnato mehko mast, koruza barva mast rumeno.
41. Ječmen, grah, rženi otrobi dajo najboljše meso in mast.
42. Prašiče, ki jih pitaš, tehtaj vsak mesec, da se prepričaš, ali krmo dobro porabijo.
43. Da ne zaideš v krvno sorodstvo, ne vzemi nikdar mrjaščka in svinjo iz istega gnezda.
44. Kadar kupiš mrjasca iz tujega kraja, ne spusti ga vsaj 14 dni k domačim prašičem, ker lahko zanesesh bolezen.
45. Daj prašiče pravočasno cepiti proti rdečici.
46. Naznani vsak slučaj kužne bolezni na glavvarstvo in županstvo.
47. Ne veruj v vraže, le z razumom si skuješ srečo v prašičereji.

Naše domače živali.

Živinoreja je dandanes najkoristnejša panoga kmetijstva. Živina donaša največ dobička in najobilnejših koristi.

Sleherni, količkaj izkušeni živinorejec pa mora vedeti, kateri živalski rodovi (plemena) so mu najkoristnejši, kateri mu dajejo največ dohodka. Sicer odločujejo o tem gospodarstvene in krajevne razmere, vendar naj navedem nekoliko splošnih, vobče veljavnih opomb.

Govedo je brez dvoma najvažnejša in najkoristnejša domača žival. Nobeno živinče ne donaša toliko in tako raznovrstnih dohodkov, kakor ravno govedo. Govedo pomaga obdelovati zemljo, napravlja gnoj, daje mleko, meso, kožo, parklje, dlako itd. Kratko rečeno, nič ne gre v izgubo. Prodano pa donaša kmetu lepe denarje.

Svinja je tista domača žival, ki raste najhitreje, ki je za pleme najprej godna, ki se najbrže pomnožuje in ki je slednjič glede na klajo najmanj izbirčna. Pri nobenem drugem živinčetu ne priredimo v tako kratkem času in ob tako majhnih stroških toliko, kakor pri svinji. Prašiče rede zlasti tam prav po ceni, kjer imajo mnogo krav ter delajo iz mleka sirovo maslo in sir. Mlečni ostanki se ne morejo na noben način izkoristiti bolje, nego s tem, da jih dajemo prašičem.

Konji so drage živali. Dohodki pa so enostranski. Malemu in srednjemu posestniku ne kaže nikakor, pečati se s konjerejo. Pred vsem pa mora računati kmet v naših razmerah s tem, da mu konj pridno dela. Na ta način mu prinaša konj najboljše dohodke.

(Dalje prihodnjik.)